

SPIS TREŚCI

Uwagi wprowadzające.....	9

Rozdział I

PODSTAWY PRAWNE PŁAC.....	13
1.1. Płace w świetle prawa pracy	13
1.2. Kodeksowe prawo do godziwego wynagrodzenia.....	16
1.3. Unormowania prawne płac w przedsiębiorstwie.....	17
1.4. Układ zbiorowy pracy	18
1.5. Regulamin wynagradzania.....	19
1.6. Umowa o pracę lub akt równorzędny	20
1.7. Umowy cywilnoprawne	22
1.8. Ochrona wynagrodzenia za pracę	24
1.9. Płace związane z zatrudnieniem	25

Rozdział II

PODSTAWY EKONOMICZNE PŁAC.....	27
2.1. Ekonomiczny i społeczny aspekt płacy	27
2.2. Funkcje płacy	28
2.3. Płaca jako cena pracy	29
2.4. Płaca jako koszt przedsiębiorcy	30
2.5. Płaca nominalna i realna	32
2.6. Płaca sprawiedliwa, ekwiwalentna.....	34
2.7. Pomiar pracy a wycena wynagrodzenia	36
2.8. Pochodne koszty płacy	36
2.9. Rachunek ekonomiczny płac w przedsiębiorstwie.....	38

Rozdział III

SYSTEMY I FORMY PŁAC	43
3.1. System taryfowy płac	43
3.2. System motywacyjny płac	48
3.3. System bonusowy	50
3.4. Systemy eksperymentalne	51
3.5. Formy płac stosowane w praktyce	52
3.5.1. Forma czasowa	52

3.5.2. Forma czasowo-premiowa.....	53
3.5.3. Forma czasowo-prowizyjna.....	54
3.5.4. Forma akordowa lub czasowo-akordowa	54
3.5.5. Forma akordowo-premiowa	56
3.5.6. Forma prowizyjno-premiowa	56
3.5.7. Forma zadaniowo-premiowa.....	57
3.5.8. Forma zadaniowo-bonusowa.....	58
3.5.9. Inne formy mieszane lub eksperymentalne.....	58
3.6. Płaca jednoskładnikowa lub ryczałtowa.....	59
3.7. Płaca wieloskładnikowa	60

Rozdział IV

ZASADY WYNAGRADZANIA PRACOWNIKÓW	63
4.1. Ogólne zasady wynagradzania.....	63
4.2. Szczególne zasady wynagradzania	66
4.3. Zasady wynagradzania za pracę w godzinach nadliczbowych i nocnych.....	67
4.4. Zasady wynagradzania za czas niewykonywania pracy	70
4.5. Zasady wynagradzania za czas choroby	71
4.6. Zasady wynagradzania za urlop oraz wypłaty ekwiwalentu za niewykorzystany urlop.....	75
4.7. Zasady wynagradzania w innych przypadkach, w tym w formie dodatków, świadczeń, premii, nagród, odpraw i odszkodowań	81

Rozdział V

SKŁADNIKI PAKIETU PŁACOWEGO DLA PRACOWNIKÓW.....	89
5.1. Minimalny pakiet płacowy.....	89
5.2. Średni pakiet płacowy	91
5.3. Duży pakiet płacowy.....	92
5.4. Charakterystyka płacy podstawowej (zasadniczej)	94
5.5. Charakterystyka innych składników płacy	95
5.6. Dodatki pieniężne.....	96
5.7. Dodatki w naturze i bonusy.....	98
5.8. Premie i nagrody	99
5.9. Odprawy, odszkodowania i inne wynagrodzenia	101

Rozdział VI

WYNAGRODZENIA ZA PRACĘ ZLECONE	103
6.1. Wynagrodzenie pracownika z tytułu umowy zlecenia.....	103
6.2. Wynagrodzenie pracownika z tytułu umowy o dzieło	105
6.3. Wynagrodzenie niepracownika za pracę zleconą.....	107
6.3.1. Wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia.....	108
6.3.2. Wynagrodzenie z tytułu umowy o dzieło	108
6.3.3. Wynagrodzenie z tytułu praw autorskich lub pokrewnych, w tym tantiemy.....	109
6.3.4. Wynagrodzenie ryczałtowe	110
6.3.5. Inne wynagrodzenia za prace zleczone	110

Rozdział VII

RACHUNKOWE PROBLEMY OKOŁOPŁACOWE.....	113
7.1. Opodatkowanie płac pracowników	113
7.2. Opodatkowanie wynagrodzeń niepracowników (zryczałtowane lub na ogólnych zasadach)	117
7.3. Oskładkowanie płac pracowników	121
7.4. Oskładkowanie wynagrodzeń niepracowników	124
7.5. Dopłaty i potrącenia prawnie dopuszczalne	128

Rozdział VIII

DOKUMENTACJA PŁAC U PRZEDSIĘBIORCY	131
8.1. Akty decyzyjne, w tym umowy.....	131
8.2. Dokumentacja operacyjno-obliczeniowa i pomocnicza.....	133
8.3. Listy płac i rachunki.....	135
8.4. Inne płacowe dowody księgowo	138
8.5. Imienne karty wynagrodzeń	139
8.6. Pozostałe akta płacowe	141
8.7. Zasady oznakowania i przechowywania dokumentacji płacowej....	141

Rozdział IX

EWIDENCJA PŁAC U PRZEDSIĘBIORCY	147
9.1. Ewidencja płac w jednostce prowadzącej księgi rachunkowe	147
9.1.1. Ewidencja księgowa płac.....	148
9.1.2. Ewidencja podatkowa płac.....	150
9.1.3. Ewidencja ubezpieczeniowa płac	151

9.2. Ewidencja płac w jednostce prowadzącej podatkową księgę przychodów i rozchodów	153
9.3. Ewidencja płac w innych jednostkach	155

Rozdział X

RACHUBA PŁAC W PRZEDSIĘBIORSTWIE	157
10.1. Organizacja rachuby płac	157
10.2. Zakres uprawnień, obowiązków i odpowiedzialności pracowników rachuby płac	159
10.3. Doskonalenie kwalifikacji zawodowych	163
10.4. Komputeryzacja rachuby płac	164
10.5. Metody budżetowania i analizy płac	166
ZAŁĄCZNIKI	175
1-2 Wzory list płac	177
3-10 Wzory rachunków za prace zleczone	180
11-12 Wzory imiennych kart wynagrodzeń do celów podatkowych.....	188
13 Wzór imiennej karty wynagrodzeń do celów ubezpieczeniowych.....	190
14 Obliczenie wynagrodzenia netto dla pracownika zatrudnionego na umowę o pracę z wynagrodzeniem minimalnym	191
15 Wzór imiennej karty wynagrodzeń do celów emerytalno-rentowych.....	193